

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

Punctul de vedere al Societății Naționale de Medicina Familiei asupra aplicabilității prevederilor din Codul Rutier (Legea 49/2006 privind circulația pe drumurile publice) – aprilie 2016

Analizând motivele care au determinat atâtea analize și controverse în interpretarea obligațiilor ce le revin medicilor de familie, generate de tragicul accident în care un șofer¹ a ucis, luni, 4 aprilie a.c., la Brăila, cinci persoane nevinovate și a rănit o a șasea, SNMF a constatat din nou cât de lacunară și neclară este legislația din România. Medicul de familie, conform Codului Rutier, așa cum vom arăta în cele ce urmează, nu este responsabil pentru comunicarea rezultatelor examinării medicale, ci unitățile de asistență medicală autorizate să realizeze respectivele verificări. Codul Rutier nu a fost urmat de norme metodologice care să susțină punerea în practică a prevederilor sale.

Mai mult, există din anul 2014 la nivel național Dosarul Electronic de Sănătate² care ar trebui să fie punctul nodal al informațiilor și cazurilor ca cel de față, însă nu este complet nici la acest moment, la doi ani de la lansare. Proiectul este realizat de Casa Națională de Asigurări de Sănătate printr-o finanțare europeană de 18,5 milioane euro, dar nu avem informații despre modul de gestionare al său - cine raportează datele, cine gestionează informațiile, cine verifică cazurile speciale care țin de ordinea publică. Societatea Națională de Medicina Familiei a lansat pe 16 septembrie 2014 documentul de poziție "Dezvoltarea și implementarea Dosarului Electronic de Sănătate în România"³ însă nu au existat reacții din partea CNAS.

În acest sens SNMF propune crearea unei Comisii dedicate gestionării Dosarului Electronic de Sănătate și crearea în perioada imediat următoare a unei proceduri clare de raportare, înregistrare a pacienților și de semnalare a cazurilor speciale cu precădere autorităților abilitate.

De asemenea se impune responsabilizarea pacienților și a medicilor prin măsuri sancționatoare clare astfel încât să urmeze pașii prevăzuți de legislație, după informarea atât a pacienților cât și a medicilor despre obligațiile pe care le au.

Este necesară totodată publicarea într-un mod vizibil și ușor accesibil a listei *unităților de asistență medicală autorizate pentru examinarea ambulatorie a candidaților la obținerea permisului de conducere și a conducătorilor de autovehicule sau tramvaie, conform Ordinului M.S. nr. 1159/2010.*

Nu în ultimul rând, este necesară corectarea unor articole din Codul Rutier care generează confuzie în aplicarea legii și identificarea responsabililor.

¹ http://www.obiectivbr.ro/statia-mortii_id114088

² <http://www.cnas.ro/page/dosarul-electronic-al-pacientului.html>

³ <http://snmf.ro/des>

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

Toate propunerile SNMF se regăsesc în finalul acestui document.

Cadrul legislativ actual – confuz !

Realitatea ne arată din ce în ce mai imperios necesară crearea unei campanii de informare a publicului larg cu privire la obligațiile și drepturile pe care le avem și educarea populației despre sistemul de sănătate. Susținem de ani de zile necesitatea educării în Sănătate printr-un program special dedicat de către Ministerul Sănătății.

Codul Rutier obligă conducătorii de autovehicule să fie verificați periodic din punct de vedere medical:

Art. 21. -

(1) Conducătorii de autovehicule, de tractoare agricole sau forestiere ori de tramvaie trebuie să aibă cunoștințele și îndemânarea necesare conducerii și să fie apți din punct de vedere medical și psihologic.

(2) Conducătorii de autovehicule, de tractoare agricole sau forestiere ori de tramvaie **vor fi verificați periodic din punct de vedere medical și al capacităților psihologice**, în condițiile stabilite de reglementările în vigoare.

Același act normativ stabilește unitățile medicale și persoanele responsabile pentru aceste verificări:

Art. 22 -

(4) **Examinarea medicală se realizează în unități de asistență medicală autorizate**, existente la nivelul fiecărui județ, care au obligația luării în evidență a solicitantului sau a conducătorului de autovehicul și tractor agricol sau forestier ori de tramvai de către medicul de familie.

(5) Lista unităților de asistență medicală autorizate se stabilește și se actualizează prin ordin al ministrului sănătății publice, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Deși alineatul (4) specifică locul unde se realizează examinarea medicală, în final menționează că această examinare se realizează de către medicul de familie. Aceasta este o posibilă primă interpretare a alineatului. În continuare, alineatul (5) aduce precizări suplimentare despre unitățile autorizate.

Confuzia în acest alineat (4) este generată de indicarea medicului de familie ca medic care efectuează examinarea.

Atenție: Medicul de familie nu lucrează în unitățile de asistență medicală autorizate care realizează aceste examinări. Atribuțiile medicului de familie în acest proces de examinare al conducătorilor auto sunt exclusiv **cele de transmitere prin intermediul unei adevărinite medicale sau prin completarea în fișa-**

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

tip a antecedentelor medicale cu care pacientul se află în evidența medicului de familie – dacă nu i-au fost ascunse de pacient!

Formularea alineatului (4) este însă extrem de confuză, fiind posibilă și o a doua interpretare: unitățile autorizate – sau medicul de familie – au obligația luării în evidență a solicitantului - sau conducătorului auto!

În continuare, alineatul (6) încearcă să precizeze cine este responsabil să anunțe poliția rutieră în situația în care conducătorul auto este depistat cu o afecțiune medicală care îl face inapt pentru a conduce. La o citire mai atentă, medicul de familie este obligat doar să solicite unității de asistență medicală autorizată să efectueze examenul necesar. Iar mai departe **unitatea va comunica poliției rezultatul examinării.**

*(6) Medicul de familie, atunci când constată că o persoană din evidența sa, care posedă permis de conducere, prezintă afecțiuni medicale prevăzute în ordinul ministrului sănătății publice emis conform alin. (2), va solicita unității de asistență medicală autorizate examenul de specialitate necesar. **În cazul în care unitatea de asistență medicală autorizată a stabilit că persoana este inaptă medical pentru a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, va comunica aceasta imediat poliției rutiere pe a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea.***

În practică, există numeroase unități autorizate pentru aceste examinări. În municipiul București, de exemplu, lista acestora este disponibilă⁴ pe siteul Direcției de Sănătate Publică București și cuprinde în prezent 60 de unități autorizate. Conducătorul auto se poate adresa oricărei unități – la care dintre ele ar trimite medicul de familie solicitarea ? Pe siteul DSP Brăila și al Prefecturii Brăila nu am reușit să identificăm lista unităților autorizate.

Medicul, de orice specialitate, informează pacientul despre legislația în vigoare, îi înmânează un bilet de trimitere simplu pe care menționează diagnosticele elevate, bilet nedecontat de casa de asigurări sociale de sănătate (aceste examinări nefiind cuprinse în pachetul de bază) și poate informa pacientul despre lista unităților autorizate unde poate realiza examinarea. Pacientul alege unitatea, având dreptul prin lege să își aleagă furnizorul de servicii medicale. Mai departe, dacă în urma examinării pacientul este declarat inapt, conform legislației citate, **unitatea de asistență medicală autorizată care realizează examinarea este cea care are obligația să comunice poliției rutiere rezultatele.**

Pentru că este ușor de bănuțit că o parte a pacienților nu se vor supune de bunăvoie examinării medicale, implicarea poliției rutiere este cel mai probabil necesară. Această situație nu este prevăzută în legislația actuală. De asemenea medicii nu pot afla în prezent statutul de conducător auto al pacientului decât din declarația acestuia, neexistând un registru electronic al permiselor de conducere accesibil unităților

⁴ <http://dspb.ro/diverse/info-unitaut.php>

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

medicale. *Ce conduită pot adopta medicii în această situație ? Sesizarea poliției rutiere în cazul tuturor pacienților care au probleme de sănătate care îi pot face inapți de a conduce un autovehicul ?*

Accesul medicilor la istoricul medical al pacientului

Deși atât legislația cât și cutuma presupun transferul datelor medicale între medici prin intermediul documentelor-tip numite scrisoare medicală⁵ și bilet de trimitere⁶, în practică acest transfer depinde adesea de colaborarea pacienților. În România, scrisoarea medicală este cel mai adesea înmânată pacientului de medicul care l-a consultat spre a fi dusă de pacient înapoi medicului care l-a trimis la consult. Sunt extrem de rare, practic inexistente, situațiile în care scrisoarea medicală este transmisă prin Poștă, din motive lesne de înțeles. Sunt foarte frecvente însă situațiile în care scrisoarea medicală nu este adusă de pacient medicului – din uitare, nepăsare, pentru a ascunde o informație sau pentru că nu a fost dată pacientului de medic în urma consultului. Pentru a rezolva aceste situații, o soluție poate fi un sistem informatic care să elimine hârtiile și să ofere accesul la date între medici.

Pe 10 aprilie 2014 CNAS a lansat Dosarul Electronic de Sănătate, proiect cu finanțare europeană în valoare de 18,5 milioane Euro. Din declarațiile oficialilor CNAS, în prezent există circa 6 milioane de dosare create⁷, ceea ce înseamnă că doar o treime din cetățeni sunt înregistrați în sistem după 2 ani de funcționare a acestuia. Din practica noastră cunoaștem că nici aceste 6 milioane de dosare nu conțin întregul istoric medical al pacientului ci în general doar informațiile despre rețetele, biletele de trimitere și tipurile de servicii raportate către CNAS prin Sistemul Informatic Unic Integrat de furnizorii de servicii medicale. Cu alte cuvinte, mai mult informații contabile despre servicii decontate și prea puțin informații medicale, utile.

Toate unitățile medicale, indiferent de tip – publice sau private – au obligația transmiterii datelor în Dosarul Electronic de Sănătate, din anul 2014, conform Legii 95/2006:

Art. 30.

(1) Asistența medicală profilactică și curativă se asigură prin:

a) cabinete medicale ambulatorii ale medicilor de familie și de alte specialități, centre de diagnostic și tratament, centre medicale, centre de sănătate, laboratoare, precum și prin alte unități sanitare publice și private;

b) unități sanitare publice și private cu paturi.

⁵ 29.5 Scrisoare medicala <http://www.dspiiasi.ro/index.php?loc=depts&act=stat> și Anexa 43 Norme metodologice Contract-Cadru <http://www.casan.ro/casbz/page/anexa-43-scrisoare-medicala.html>

⁶ 14.1 Bilet de trimitere <http://www.dspiiasi.ro/index.php?loc=depts&act=stat>

⁷ http://www.romania-actualitati.ro/biletele_de_trimitere_si_concediile_medicale_in_format_electronic-89033

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

(2) Unitățile prevăzute la alin. (1) au obligația asigurării condițiilor de mobilitate a informației medicale în format electronic, prin utilizarea sistemului dosarului electronic de sănătate al pacientului. În situația în care se utilizează un alt sistem informatic, acesta trebuie să fie compatibil cu acest sistem din platforma informatică din asigurările de sănătate, caz în care furnizorii sunt obligați să asigure condițiile de securitate și confidențialitate în procesul de transmitere a datelor.

(3) Modalitatea de utilizare și completare a dosarului electronic de sănătate al pacientului va fi stabilită prin norme metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la dosarul electronic de sănătate al pacientului, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.

Nomele metodologice menționate în alineatul (3) au fost aprobate în 26 ianuarie 2015 prin HG 34/2015. Actul normativ mai prevede prin art. 6, alin. (5) că legislația va fi completată cu un ordin comun MS-CNAS care însă nu a fost aprobat până în prezent.

Datele, informațiile și procedurile operaționale necesare utilizării și funcționării DES se aprobă prin ordin al ministrului sănătății și al președintelui CNAS, cu avizul ministerelor și instituțiilor din sistemul național de apărare, ordine publică și siguranță națională, în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri a Guvernului.

SNMF a susținut dezvoltarea, implementarea și utilizarea Dosarului Electronic de Sănătate, considerând acest proiect o evoluție normală, în contextul progresului și a creșterii utilizării sistemelor informatice în domeniul sănătății. În același timp însă, am constatat cu îngrijorare lipsa unei legislații clare referitoare la crearea, utilizarea și păstrarea DES și am susținut încă din anul 2013 adoptarea, în cel mai scurt timp posibil, a cadrului legislativ referitor la utilizarea DES. Acest lucru nu s-a întâmplat, din păcate, nici până în prezent. Mai multe detalii sunt disponibile în documentul de poziție lansat pe 19 septembrie 2014, care poate fi accesat la adresa www.snmf.ro/DES.

Oprobiul greșit orientat spre medicul de familie

În urma tragediei rutiere petrecute pe 4 aprilie a.c. în Brăila în spațiul public au fost indicați în mass-media medicii de familie ca cei responsabili pentru informarea poliției rutiere despre șoferii care au probleme de sănătate care contraindică conducerea autovehiculelor. Prin exemplele date avem speranța că am expus atât confuzia existentă în ceea ce privește obligațiile medicilor de familie cât și necesitatea corectării prevederilor confuze din legislația specifică. SNMF a transmis și va continua să transmită mesaje către medicii de familie privind obligațiile ce le revin în privința conducătorilor auto.

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

Propunerile SNMF:

1. Modificarea Codului Rutier pentru a îmbunătăți aplicabilitatea imediată a acestuia:

1.a. Alineatul (4), art 22, se modifică după cum urmează:

(4) Examinarea medicală se realizează în unități de asistență medicală autorizate, existente la nivelul fiecărui județ, care au obligația luării în evidență a solicitantului sau a conducătorului de autovehicul și tractor agricol sau forestier ori de tramvai.

(Eliminarea sintagmei “de către medicul de familie” din final, fiind fără sens în acest alineat).

1.b. Alineatul (5), art 22, se modifică după cum urmează:

(5) Lista unităților de asistență medicală autorizate se stabilește și se actualizează prin ordin al ministrului sănătății publice, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Lista se afișează în mod vizibil pe siteul poliției rutiere.

1.c. Alineatul (6), art 22, se modifică după cum urmează:

(6) Orice medic, atunci când constată că o persoană din îngrijirea sa prezintă afecțiuni medicale prevăzute în ordinul ministrului sănătății publice emis conform alin. (2), o va informa că este obligată să solicite în termen de 24 de ore unei unități de asistență medicală autorizate examenul de specialitate necesar, va înmâna persoanei un bilet de trimitere completat cu diagnosticele relevate și cu datele de contact ale unității în care medicul trimițător își desfășoară activitatea și va consemna acest lucru în fișa medicală.

1.d. După alineatul (6), art. 22 se introduc două alineate noi, astfel:

(6¹) În cazul în care unitatea de asistență medicală autorizată a stabilit că persoana este inaptă medical pentru a conduce un autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, unitatea de asistență medicală autorizată va comunica aceasta imediat poliției rutiere pe a cărei rază teritorială își desfășoară activitatea și medicului care a îndrumat persoana. În cazul în care persoana este aptă medical, unitatea de asistență medicală autorizată va comunica aceasta medicului care a îndrumat persoana.

(6²) În cazul în care medicul care a îndrumat persoana nu este înștiințat în termen de 30 de zile de unitatea de asistență medicală autorizată asupra stării persoanei, medicul va comunica poliției rutiere exclusiv numele, prenumele și codul numeric personal al persoanei precum și informația că a fost îndrumată să se prezinte pentru o examinare medicală în baza alineatului 6, art 22.

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

2. Activități de informare și responsabilizare:

2.1 Conștientizarea în rândul conducătorilor auto a importanței prezentării în unitățile autorizate pentru examinarea medicală, atunci când primesc îndrumare din partea medicilor.

2.2 Publicarea într-un mod vizibil și ușor accesibil pe siteul poliției rutiere a listei *unităților de asistență medicală autorizate pentru examinarea ambulatorie a candidaților la obținerea permisului de conducere și a conducătorilor de autovehicule sau tramvaie, conform Ordinului M.S. nr. 1159/2010.*

2.3. Verificarea fișelor medicale auto pentru a conține antecedentele medicale completate de medicul de familie în evidența căruia se află persoana. Adesea rubrica este necompletată, o completează un alt medic sau îi este solicitat pacientului să completeze pe proprie răspundere. Deși nu sunt rare situațiile în care și medicului de familie îi sunt ascunse diagnosticele, verificarea aceasta ar reduce cazurile în care antecedentele reale rămân necunoscute.

2.4. Responsabilizarea pacienților și a medicilor prin măsuri sancționatoare clare astfel încât să urmeze pașii prevăzuți de legislație, după informarea atât a pacienților cât și a medicilor despre obligațiile pe care le au

3. Crearea cadrului legal și utilizarea Dosarului Electronic de Sănătate

3.1. Crearea unei Comisii dedicate gestionării Dosarului Electronic de Sănătate

3.2. Elaborarea în perioada imediat următoare a legislației necesare specifice DES pentru a asigura proceduri clare de raportare, înregistrare a pacienților și de semnalare a cazurilor speciale cu precădere autorităților abilitate.

3.3. Verificarea raportării datelor medicale în DES de la nivelul tuturor unităților medicale

3.4. Crearea infrastructurii informatice care să permită alertarea electronică a poliției rutiere asupra acestor situații, pe baza informațiilor înregistrate în Dosarul Electronic de Sănătate (DES), după elaborarea legislației necesare pentru funcționarea DES de către Ministerul Sănătății.

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI

Str. Ionel Perlea nr. 10, București, Sector 1, Cod poștal 010209

Tel./ Fax. 021 315 46 56, email: office@snmf.ro

Web: www.snmf.ro , www.formaremedicala.ro

Probleme practice - Mărturii ale medicilor de familie, aprilie 2016:

“Frecvent pacienții nu se mai întorc cu scrisoare medicală de confirmare/infirmare diagnostic, mai ales cu diagnostic pentru care nu se mai solicită în continuare bilet de trimitere [n.n. în sistemul asigurărilor sociale de sănătate]. Așa stând lucrurile, ar trebui ca și cei care lucrează în sistem privat să aibă OBLIGAȚIA să informeze medicul de familie al pacientului. Pe site-ul Poliției există lista cu centrele agreeate pentru completarea fișei auto. Problema este că foarte multe astfel de centre completează “pe loc” cu semnătura nu-știu-cui partea de antecedente. Asta ar trebui să constituie o infracțiune. Așa cum evidența populației furnizează datele către CNAS, tot așa Poliția ar trebui să verifice dacă antecedentele sunt completate de medicul de familie. Le ia vreo 2 minute pentru această verificare și s-ar evita multe probleme!”

“Am cerut părerea unui avocat. Părerea acestuia a fost că suntem vulnerabili, în special prin ambiguitatea legii, dar că ar trebui să ne acoperim de hârtii de tipul: bilete de trimitere către unitatea medicală abilitată cu mențiunea că respectul deține permis auto sau declarații pe propria răspundere că nu au permis/ nu mai folosesc permisul. Vom depune o adresă către Poliția Rutieră pentru a ne preciza care sunt Unitățile sanitare abilitate către care putem îndruma pacienții cu probleme. Asta pentru că la Brăila sunt mai multe “policlinici” care fac fișa medicală auto. După mulți ani, cetățenii au fost acum trimiși să solicite adeverințe de boli cronice pentru fișa medicală pentru permis auto”

“Dacă eu reclam un bolnav cu epilepsie la poliția rutieră, că omul suferă de acea afecțiune, și el nu are permis de conducere, omul mă poate da în judecată. Pentru că în lipsa unei baze de date accesibilă medicului referitor la persoanele deținătoare de permis de conducere i-am divulgat date referitoare la starea lui de sănătate fără acoperire legală. Oamenii se tratează în unități private, străinătate, în spitale care nu ne furnizează, nu sunt obligați să ne furnizeze datele medicale ale pacienților nostri.”